

№ 57 (5183)
САКАВІК
11
ПАНЯДЗЕЛАК
1935 г.
год выдання XVIII

X год савецкай кінематаграфіі БССР

Перадавым байцам фронту сацыялістычнай культуры—большэвіцкае прывітанне!

Прывітанне ЦК КП(б)Б работнікам беларускай савецкай кінематаграфіі

ЦК КП(б)Б віншуе работнікаў беларускай савецкай кінематаграфіі з днём яе дзесяцігоддзя.

Свята беларускай савецкай кінематаграфіі з'яўляецца найважнейшым паказальнікам шырокага размаху культурнай рэвалюцыі, трыумфа нацыянальнай сацыялістычнай культуры БССР, як рэзультат правільнага ажыццяўлення ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі.

Дасягнутыя поспехі беларускага кіно з'яўляюцца прамым рэзультатам кіраўніцтва ЦК ВКП(б) і аграмаднай дапамогі рабочага класа ўсяго Савецкага Саюза і асабліва пролетарыята горада Леніна, дзе арганізавана і працуе кінофабрыка Савецкай Беларусі.

Перамогі сацыялістычнага будаўніцтва стварылі ўсе неабходныя ўмовы для плённай работы майстроў кіно ў справе яшчэ большага ўзросту і небывалага росквіту савецкага мастацтва.

Вялікі гонар быць работнікамі «самага важнага і самага масавага» з мастацтваў—кіно, дапамагаючы партыі і савецкай уладай выхоўваць працоўныя масы ў духу камунізму.

Партыя чакае ад работнікаў кінематаграфіі БССР яшчэ больш усебаковага і глыбокага паказу нашай красачнай савецкай рэчаіснасці, стварэння вялікіх высока-ідэйных сапраўдных твораў мастацтва сацыялізма, твораў, вартых эпохі вялікага Сталіна.

ЦК КП(б)Б.

Белдзяржкіно, тав. Галкіну

Работнікам беларускай кінематаграфіі, майстрам «самага важнага» (Ленін) мастацтва ў дзень дзесяцігоддзя—баявое прывітанне.

Поспехі ў развіцці кінематаграфіі Савецкай Беларусі, атрыманыя пры дапамозе Савецкага Саюза, з'яўляюцца вялікім ўкладам у стварэнне культуры, нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зместу.

Яшчэ больш глыбокага і яркага адлюстравання гераічнай барацьбы за сацыялізм рабочых, калгаснікаў і ўсіх працоўных Савецкай Беларусі, як баявога фарпоста і неадрыўнай часткі вялікага Савецкага Саюза, чакае краіна ад карцін, ствараемых вамі.

Адданасці партыі, адданасці справе сацыялізма, адданасці вялікай сацыялістычнай радзіме павінны вучыць кіно-фільмы.

Глыбей у масы, шырэй прасоўвайце кіно ў гарады і вёскі Савецкай Беларусі!

Няхай жыве беларуская савецкая кінематаграфія, яе кіраўнікі і ударнікі!

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
А. ЧАРВЯКОЎ.

ЦСПСБ—работнікам кіно

Цэнтральны Совет профсаюзаў юза Советаў, кіруемых партыяй Беларусі ад імя арганізаваных у саюзы рабочых і працоўных БССР вітае работнікаў кіно з дзесяцігодным юбілеем.

Беларуская савецкая кінематаграфія, пры брацкай дапамозе кінематаграфіі Савецкага Саюза, пад непасрэдным кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б, паднялася за гэты перыяд да ўзроўню самых перадавых.

ЦСПСБ заклікае ўсіх работнікаў Белдзяржкіно і беларускай кіно-фабрыкі адзначаць свой юбілей новым творчым уздымам у справе аўладання складанай тэхнічай кіно, дзясотна павышаць свой культурны ўзровень, даваць новыя высокамастацкія творы.

Дырэктару Белдзяржкінотрэста пры СНК БССР тав. Галкіну

Совет Народных Камісараў БССР шчыра вітае вас і ўсіх работнікаў савецкай кінематаграфіі Беларускай ССР у дзень дзесяцігоддзя юбілея Белдзяржкіно.

Работнікі беларускай кінематаграфіі прышлі да дзесяцігоддзя ў вялікімі дасягненнямі. На ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва рабочыя і калгаснікі БССР, як і ўсяго СССР, дабіліся выключных поспехаў.

Вы, таварышы кіноработнікі, не адсталі ў сваёй рабоце ад другіх будаўнікоў сацыялізма, і гэты важнейшы ўчастак нашага пролетарскага мастацтва—«самага масавага з мастацтваў»—паднялі на належны ўзровень і далі масам нямаля выдатных карцін як па ідэйнаму зместу, так і па якасці мастацкага афармлення. Але, таварышы, на дасягнутым вы не павінны супакоіцца. Нам патрэбна паднімаць кіно-мастацтва на нязмерна высокую ступень, і гэтага вы павінны дабіцца ва што-б там ні стала. Асабліва патрабуецца ад вас усё большае павышэнне ідэйнага ўзроўню кінопрадукцыі і абавязковае павышэнне і развіццё кінотэхнікі.

Вы таксама павінны прадаваць, не пакладаючы рук, над выхаваннем кадраў кіноработнікаў і асабліва кіноартыстаў і кінодраматургаў з асяроддзя рабочых і калгаснікаў, а талантаў у нас многа, іх патрэбна толькі ўцягнуць у работу і выхоўваць у большэвіцкім духу.

Жадаем вам, таварышы, поспехаў у далейшай рабоце на адным з адказнейшых участкаў пролетарскай сацыялістычнай культуры і чакаем ад вас у бліжэйшы час беларускага «Чапаева»—вы павінны яго стварыць.

Няхай жыве савецкае кіномастацтва!
Няхай жыве яго патхніцель і арганізатар таварыш Сталін!
Старшыня СНК БССР М. ГАЛАДЗЕД.

ПРЫВІТАННЕ БЕЛАРУСКАЙ АКАДЭМІ НАВУК

У дзень дзесяцігоддзя вялікай ства народаў СССР, будучы творчай работы Белдзяржкіно прэзідыум Беларускай Акадэміі Навук вітае работнікаў кіно з аграмаднымі дасягненнямі і жадае далейшых, яшчэ большых поспехаў на важнейшым участку сацыялістычнай будаўніцтва.

Калектыў кіно-работнікаў БССР, дабыць ад гэтых кінокарцін і да-

«КИНО У РУКАХ СОВЕТСКОЙ УЛАДЫ ПРАДСТАВЛЯЕ ВЕЛІЗАРНУ НЕАПАНІМУ СІЛУ. УЛАДАЮЧЫ ВЫКЛЮЧНЫМІ МАГЧЫМАСЦІМІ ДУХОУНАГА ўдзяння на МАСЫ, КІНО ДА ПАМАГАЕ РАБОЧАМУ КЛАСУ І ЯГО ПАРТЫ ВЫХОЎВАЦЬ ПРАПОЎНЫХ У ДУХУ СОЦЫЯЛІЗМА, АРГАНІЗОВАЦЬ МАСЫ НА БАРАЦЬБУ ЗА СОЦЫЯЛІЗМ, ПАДЫМАЦЬ ІХ КУЛЬТУРУ І ПАЛІТЫЧ. НУЮ БОЕЗДОЛЬНАСЦЬ».

СОВЕТСКАЯ УЛАДА ЧАКАЕ АД ВАС НОВЫХ ПОСПЕХАУ—НОВЫХ ФІЛЬМАУ, ПРАСЛАЎЛЯЮЧЫХ, ПАДОБНА «ЧАПАЕВУ», ВЕЛІКІ ГІСТАРЫЧНЫ СПРАЎ БАРАЦЬБЫ ЗА УЛАДУ РАБОЧЫХ І СЯЛЯН СОВЕТСКАГА САЮЗА, МАБІЛІЗУЮЧЫХ НА ВЫКАНАННЕ НОВЫХ ЗАДАЧ І НАПАМІНАЮЧЫХ ЯК АБ ДАСЯГНЕННЯХ, ТАК І АБ ТРУДНАСЦЯХ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ БУДУЦІ.

СОВЕТСКАЯ УЛАДА ЧАКАЕ АД ВАС СМЕЛАГА ПРАНКІННЕННЯ ВАШЫХ МАЙСТРОЎ У НОВЫЯ ГАЛІНЫ «САМАГА ВАЖНАГА» (ЛЕНІН) І САМАГА МАСАВАГА З МАСТАЦТВАУ — КІНО».

(З ПРЫВІТАННЯ ТАВАРЫША СТАЛІНА РАБОТНІКАМ СОВЕТСКОЙ КІНЕМАТАГРАФІІ У ДЗЕНЬ ЯЕ 15-ГОДДЗЯ).

СЛАЎНЫ ЮБІЛЕЙ

Дзесяцігоддзе беларускай савецкай кінематаграфіі — гэта адна з значнальных вех на пераможным шляху сацыялістычнай культуры, гэта адзін з ярчайшых і неабвержных доказаў гіганцкіх поспехаў і тэржэства пенінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі.

У нацыянальна-культурным будаўніцтве Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі кінематацтва займае адно з важнейшых месцаў. Савецкая кінематаграфія Беларусі заваявала гэта месца ў рэзультатае большзвычайнага кіраўніцтва нашай партыі і ЦК КП(б)Б, адважваючы выключную ўвагу ідэйна-творчаму і мастацкаму росту нашага кіно, выхаванню маладых творчых кадраў з марных нацыянальнасцей БССР і ў першую чаргу беларусаў, стварэнню кіно-вытворчасці і ўздыму яе на высокую ўзровень сучаснай тэхнікі, найшырэйшаму разгортакіну кіносеткі, растучай з года ў год і ў годзе і ў вёсцы.

Разграміўшы контррэвалюцыйную беларускую нацдэмаішчыну, алі-кадзяржаўных шаўністаў і нацыяналістаў іншых масцаў, партыя сваім канкрэтным аператыўным кіраўніцтвам забяспечыла ўсе магчымасці для велізарнага ідэйна-творчага і мастацкага ўздыму Беларускай кінематаграфіі, для заваявання ёю перадавога месца ва ўсёй савецкай кінематаграфіі.

Савецкі кіно-глядчак нямерна вырас і палітычна і культурна. Савецкі кіноглядчак і ў горадзе і ў вёсцы прад'яўляе да прадукцыі нашага кіно ўсё больш павышаныя патрабаванні. Таму мы пастаянна падкрэслівалі наяўныя ў рабоце кінематаграфіі БССР недахопы — усё яшчэ недастатковае адлюстраванне героіні нашага сацыялістычнага будаўніцтва, тых гіганцкіх працаў, якія адбываюцца ў нашай калгаснай вёсцы, яшчэ недастатковую работу па выхаванню вл-

дучых творчых работнікаў (рэжысёры, акторы) з беларусаў і іншых нацыянальнасцей БССР, недастатковае прыцягненне пісьменнікаў БССР да работы ў кіно, усталасць і тэхнічную зношанасць фонду кінофільмаў, адставанне кіноабслугоўвання ад узростаючых запасаў нашай калгаснай вёскі. Аднак, усё гэтыя недахопы не могуць ні ў якой меры аслабіць велізарнае значэнне тых поспехаў, з якімі прышла савецкая кінематаграфія Беларусі да свайго дзесяцігоддовага юбілея і якімі па праву ганарыцца рабочыя, калгаснікі і працоўныя БССР.

Паглядзіце, які аграмадны рост кіносеткі быў за апошнія 10 гадоў! У 1924 годзе і ў гарадах і ў вёсках БССР было ўсяго 63 кіноўстаноўкі, з якіх была толькі адна кіноперасоўка. А ў 1934 годзе мы маем у БССР 982 кіноўстаноўкі, з якіх 481 кіноўстанова і перасоўка абслугоўваюць калгаснага глядача.

Савецкая кінематаграфія Беларусі прыходзіць да свайго юбілея з буйнымі поспехамі і ў развіцці кіновытворчасці, у прыватнасці, па асаваенню гукавога кіно.

Мы бачым значны рост кадраў творчых работнікаў, стварыўшых буйныя мастацкія творы («Лясная вілья», «Першы ўзвод», «Двойчы народжаны», «Паручыні Ніжэ», «Залаты агні», «Поўнагоддзе» і іншыя). За апошні перыяд савецкай кінематаграфіі Беларусі павярнула ся да адлюстравання героічных будняў сацыялістычнага будаўніцтва, да стварэння магутных мастацкіх вобразаў выдатных людзей нашай вялікай сацыялістычнай радзімы. Усё больш пашырэнне тэматыка беларускай савецкай кінематаграфіі, узнікаючыя яе ў ідэйна-палітычных, так і ў мастацкіх адносінах не ўсё больш высокую ступень. Узрунана ідзе савецкая кінематаграфія Беларусі да стварэння беларускага «Чапаева».

Гэтых поспехаў у развіцці кіно-вытворчасці і кіно-мастацтва мы дэбілі і ў рэзультатае велізарнай дапамогі беларускаму кіно з боку ўсяго СССР і, у асабінасці, рускага пралетарыята.

ЛЕНІН не раз падкрэсліваў, што самым важным з мастацтваў для нас з'яўляецца кіно. СТАЛІН у сваім прывітанні работнікам савецкага кіно ў дзень яго пятаццацігоддзя падкрэсліў велізарную неацанімую сілу кіно ў руках савецкай улады.

Пры савецкай уладзе, як ніколі і нідзе ў свеце, ёсць велізарнейшыя магчымасці і ўсе ўмовы для росквіту культуры і мастацтва. Сацыялізм падняў і падыймае штодзённа і штогадзінна з глыбіні народных мас ўсё новае і новае творчыя сілы.

Нацыянальная палітыка нашай партыі стварыла небывалыя магчымасці для росту і прасоўвання творчых нацыянальных кадраў, для росквіту нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зместу культуры. Іменна таму мы можам з цвёрдай упэўненнасцю чакаць ад савецкай кінематаграфіі Беларусі высоўвання моцных творчых кадраў (рэжысёраў, актораў аператараў) з марных нацыянальнасцей БССР, у першую чаргу, беларусаў, стварэння высокаматацкіх фільмаў велізарнага выхаваўчага і арганізуючага значэння, стварэння пісьменнікамі Савецкай Беларусі сцэнарыяў, прасланутых асыкопей фольклорна-ідэйнасцю, магутнай странасцю і сапраўдным героіствам нашага сацыялістычнага будаўніцтва. Іменна таму, нарэшце, мы можам чакаць смелага пранікнення майстроў нашага кіно ў новыя галіны кінематацтва на аснове поўнага аўдавання вышэйшымі сацыялістычнай культуры і сучаснай тэхнікі.

Баявым сцягам, пад якім ідзе і будзе ісці беларуская кінематаграфія, як і кінематаграфія ўсяго Савецкага Саюза, з'яўляецца геніяльная ўнёсненні вялікага СТАЛІНА, ажыццяўляючы якія савецкая кінематаграфія Беларусі даб'ецца небывалых поспехаў.

Перадавому атраду байцоў сацыялістычнай культуры, работнікам савецкай кінематаграфіі Беларусі ў дзень слаўнага юбілея — наша пагане большзвычайнае прывітанне!

Заслугі Белдзяржкіно ў стварэнні каштоўнейшых, ідэйна насычаных мастацкіх кіно-фільмаў, вырошчванне новых савецкіх кадраў рэжысуры і драматургі, разам з умелым прыцягненнем лепшых сіл кіно-драматургі, актораў і рэжысуры СССР, аказаўшых вялікую дапамогу ў творчай рабоце беларускай кінематаграфіі, адзначаны спецыяльным урадавым актам — узнагародай кіраўніка Белдзяржкіно тав. А. І. Галіна ордэнам Працоўнага чырвонага сцяга і старэйшага работніка беларускай кінофабрыкі ў Ленінградзе т. Ю. В. Тарыча — званнем заслужанага дзеяча мастацтва.

Дасягненні кінематаграфіі БССР неразрыўна звязаны з агульным гаспадарчым і культурным росквітам нацыянальных рэспублік Са-

Чакаем новых высока-мастацкіх фільмаў

Наўхільна выконваючы заветы Леніна і Сталіна аб развіцці кіно, як важнейшага масавага мастацтва, савецкая кінематаграфія дабілася велізарнейшых поспехаў у справе выхавання працоўных у духу сацыялізма, падняцця іх культуры і палітычнай боездольнасці.

Беларуская савецкая кінематаграфія пад кіраўніцтвам КП(б)Б да свайго дзесяцігоддовага юбілея падыходзіць з вялікімі дасягненнямі.

Пачаўшы сваё існаванне ад маленькай кіно-хронікі і слабай тэхнічнай базы, яна вырасла ў буйны творчы арганізм мастацтва БССР. Тым самым беларускае савецкае кіно з'явілася лепшым прыкладам таго, што перыяд дыктатуры пралетарыята ёсць перыяд росквіту культур, нацыянальных па форме і сацыялістычных па зместу.

Адданай работай лепшых людзей нашай савецкай кінематаграфіі — сцэнарыстаў, рэжысёраў, актораў, аператараў, гаспадарнікаў — атрыманы першыя перамогі, створаны

эпохі, нашых грандыёзных перамож, здабытых намі пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна ў барацьбе з усімі класавымі ворагамі.

Кіно-работнікі сваімі высокаматацкімі і ідэйна-насычанымі творамі павінны дапамагаць партыі і ўраду ў выхаванні новага чалавека — актыўнага будаўніка бяскласавага сацыялістычнага грамадства. Ствараюць такія карціны, якія-б павышалі рэвалюцыйную пільнасць рабочых і працоўных мас, узбройвалі іх на бязлітасную барацьбу з ворагамі сацыялізма.

Старшыня Цэнтральнага Савета Профсаюзаў Беларусі
З. КАВАЛЬЧУК.

Добрыя кіно-фільмы. Белдзяржкіно ўжо мае ў сваім актыве такія карціны, як «Да заўтра», «У агні на роджаная», «Першы ўзвод», «Двойчы народжаны», «Залаты агні» і інш.

Наша кіно-лепшае ў свеце кіно. Але на гэтым мы не павінны супакоіцца. Уперадзе яшчэ шмат работы.

Мы чакаем ад беларускай савецкай кінематаграфіі новых высокаматацкіх карцін, адлюстравваючых жыццё нашай сацыялістычнай радзімы, яе смелых, адважных байцоў.

Больш кіно-ўстановак у вёсцы — у калгасы і саўгасы. Пабольш школьных кіно-перасоўкаў і дзеячых кіно.

«Савецкая ўлада чакае ад вас новых поспехаў—новых фільмаў, праслаўляючых, падобна «Чапаеву», велікі гістарычных спраў барацьбы за ўладу рабочых і сялян Савецкага Саюза, мабілізуючых на выкананне новых задач і напамінаючых як аб дасягненнях, так і аб труднасцях сацыялістычнай будоўлі». (Сталін).

Народны камісар асветы БССР
А. ЧАРУШЭВІЧ.

КІНОРАБОТНІКІ У СОУНАРКОМЕ БССР

Учора ў Соўнарком БССР прыбыла дэлегацыя лепшых людзей беларускай савецкай кінематаграфіі — кінодраматургаў, рэжысёраў, актораў і кіноаператараў.

Дэлегацыя перадала прывітанне і раларт ураду БССР.

Падрабязная інфармацыя аб гэтым будзе дана заўтра.

турнай рэвалюцыі.

Мы ўпэўнены, што калектыў работнікаў беларускай кінематаграфіі, падводзячы вынікі дзесяцігоддзя свайго творчай дзейнасці, магчымай толькі дзякуючы выключным клопатам аб кіно з боку камуністычнай партыі, яшчэ больш настойліва будзе змагацца за вытворчасць большзвычайных кіно-карцін, якія, перагнаўшы ў тэхнічных адносінах лепшыя сусветныя фільмы, з'явіцца астраўдай зброяй у нашай барацьбе за сацыялізм. Мы спадзяемся, што нашы фільмы, штодзённа змагаючыся за ўмацаванне інтэрнацыянальнага адзін-

ПІСЬМЕННІКІ ВІТАЮЦЬ ЮБІЛЯРА

Праўдленне Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР горада вітае Белдзяржкіно і яго работнікаў у дзень дзесяцігоддзя.

Поспехі савецкага кінематацтва аграмадны і прыняты ўсім культурным светам.

Савецкая кінематаграфія з'яўляецца вострай зброяй у руках партыі і пралетарскай дзяржавы і вышла на перадавыя пазіцыі сусветнага кінематацтва. Аграмадных поспехаў дасягнула і Белдзяржкіно ў справе стварэння кінематацтва сацыялістычнага па зместу і нацыянальнага па форме.

Беларускія савецкія пісьменнікі ўпэўнены, што і надалей, кіруючыся ўказаннямі геніяльнага правальца са сусветнага пралетарыята — вялікага Сталіна, Белдзяржкіно, як і ўся кінематаграфія Савецкага Саюза,

виршыўшы свае першае дзесяцігоддзе пастаноўкай «Залаты агні», паказаў, што ў сэрцах яго работнікаў ёсць той большзвычайны агонь, які з'яўляецца асновай нашай творчасці і крыніцай перамагання ўсякіх перашкод.

Прэзідэнт Беларускай Акадэміі Наук акадэмік П. ГОРЫН, віцэ-прэзідэнт акад. Я. КОЛАС, неадменны сакратар праф. С. ЧУДЗЕНАК, члены прэзідыума: акад. С. ВАЛЬФОН, акад. Ц. БУРСТЫН, акад. Н. КУЛАГІН, праф. І. ОШЭРОВІЧ, акад. П. ПАНКЕВІЧ, акад. В. ШЧАРБАКОУ, праф. Б. ШПЕНЦЭР.

будзе пераможна змагацца за стварэнне «новых фільмаў, праслаўляючых, падобна «Чапаеву», велікі гістарычных спраў барацьбы за ўладу рабочых і сялян Савецкага Саюза, мабілізуючых на выкананне новых задач і напамінаючых як аб дасягненнях, так і аб труднасцях сацыялістычнай будоўлі». (Сталін).

Някая жыве савецкае кінематацтва, якое акружана штодзённым кіраўніцтвам, увагай і любоўю партыі і нашага вялікага Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна!

Някая жыве і мацнее Белдзяржкіно, якое пад неспартным кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б і Нікалая Фёдаравіча Гікала створыць фільмы, ваотыя нашай вялікай пераможнай сацыялістычнай эпохі!

ПРАЎДЛЕННЕ САЮЗА СОВЕТСКИХ ПІСЬМЕННІКАЎ БССР.

КІНО НА СЛУЖБЕ АБОРОНЫ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РАДЗІМЫ

На працягу дзесяці гадоў свайго работы і асабіва ў апошнія гады тэатр Белдзяржкіно праводзіў вялікую работу па абслугоўванню часцей Беларускай ваеннай акругі, размешчаных на тэрыторыі Беларускай рэспублікі.

Выпускаем значнай колькасці ваенна-вучэбных фільмаў на матэрыяле часцей акругі («Перамаганне перашкод», «Работа штаба дывізіі ў баі», Белдзяржкіно спрыяла баявой падрыхтоўцы байцоў і камандзіраў часцей Чырвонай арміі.

У гэліне прапаганда пытанняў абароны нашай сацыялістычнай радзімы тэстам выпушчаны ваенна-абарончыя мастацкія фільмы: «Высата 88,5», «Першы ўзвод», «Вораг ля парог», у хроніцы прэстам выпушчаны дзесяці ваенных сюжэтаў і асобных ваенна-абарончых выпускі на матэрыяле часцей акругі.

Тэхнічнай дапамогай кіно «стапоўкам часцей акругі, льготным водпускам кіно-фільма арганізацыяй шэфскіх кіно-сеансаў, аказаннем дапамогі ў падрыхтоўцы кадраў кіно-механікаў Белдзяржкіно спрыяла паліпшэнню палітычнага выхавання і культурнага абслугоўвання байцаў і камандзіра.

Штаб і Палітычнае кіраўніцтва Беларускай ваеннай акругі ў дні

святавання беларускай кінематаграфіі свайго дзесяцігоддовага існавання і работы адначасна добрую арганізацыю і энергічную дзейнасць кіраўніцтва і ўсяго калектыва работнікаў Белдзяржкіно ў абарончай рабоце і абслугоўванні часцей акругі.

За актыўную ваенна-абарончую работу камандуючы войскамі Беларускай ваеннай акругі ўзнагароджвае граматамі:

кіраўніка тэатра Белдзяржкіно тав. А. І. Галіна;

нам. кіраўніка тав. А. І. Мотусаве;

начальніка спецсектара Белдзяржкіно тав. А. С. Бродскага;

нач. сектара кінафікаліі і сакратара парткамітэта тав. Марголіна;

нач. сектара прасоўвання фільмаў — тав. Капіцэвіча;

кіно-аператараў: т.т. Вейнеровіча, Спрышніва, Эльсбаума.

Мы пераконаны, што калектыў работнікаў Белдзяржкіно будзе і надалей па-большзвычайку салдейнічаць у справе ўмацавання баявой і палітычнай магутнасці часцей Чырвонай арміі абароны нашай сацыялістычнай радзімы.

Начальнік штаба БВА
БАБРОУ,
Нам. нач. паліткіраўніцтва БВА
ЗІНОУЭУ.

УДАРНЫ ДЭКАДНІК ПА ЛЕСАВЫВАЗЦЫ ПРАДОУЖАН ДА 20 САКАВІКА

У сувязі з адставаннем раду раёнаў БССР па лесавывазцы, рашэннем ЦК КП(б)Б і СНК БССР ударны дэкаднік па лесавывазцы прадоўжан да 20 сакавіка.

Неабходна ўдарнай работай дабіцца поўнага выканання плана лесавывазак кожным раёнам.

Мы патрабуем ад кіно дыпламагі і педагагічнай рабоце. Белдзяржкіно павінна ўключыць у свой вытворча-тэматычны план фільмы арыёразнаўчага, географічнага характару, фільмы, паказваючы гісторыю класовай барацьбы, адлюст-

Народны артыст Савецкага Саюза ГАРДЗІН у фільму «Шасцідзесят паралеля»

чынальным беларускага мастацтва фільма. Гэта ён стварыў вялікай мастацкай пераацэнкай перапрацаваў беларускі фільм «Лясная быль» і на аснове іх дасць не зыходзіць з экрану Беларусі і Савецкага Саюза. Пады рал дзвух рэжысёраў: як Корш, Фейнцымар, Шпіс, Мільман, Аршанскі, Шрайбер узялі не ма-

першыя гукавыя карціны «Свету», «Зарот Нейтана Бенера» і інш. Зараз Охлопкіна прадаўжае сваё ўдзяленне ў галіне вайскова-аграрнага і навукова-адукацыйнага кіно. Апроч таго мы маем высокакваліфікаваных глум-аператараў, як Косарэў, Местельсін, Абалонскі і інш. Раёце новае паўвасце маладыя

Усе гэтыя вядомыя імёны і назвы былі адымаваны, бо заручка кітаму — ўсё і дэмакратычнае, шчыра і навука і праца аб мастацтва, хоць і да кінематографіі шырокіх працэнтных мас нашай сацыялістычнай рэвалюцыі.

што на сваю зместу і аформленню перапрацаваны фільмы значна лепш за тым, і таму нашы работні сталі часцей хадзіць у кіно-тэатры. Яны любяць і пануюць кіно — самае важнае для нас з усіх мастацтваў, як гаварыў Вл. І. Ленін.

графі вядомых публіцыстаў, дасягнуў росту пад кіраўніцтвам левінскай партыі.

ЗА МУДРАЕ І ПАЛКАЕ КІНОМАСТАЦТВА

Праходзілі гады і жыццё і на экране праходзілі дні і гады беларускага кіно. Парада многа разгортвалася вядомы гістарычныя шыкі кінематографіі БССР. Дзесяткі карціны прайшлі перад нашымі вачыма. І сага я думаў аб тым, што-ж самае галоўнае, самае вартаснае ў гэтых карцінах, то перада многа ўспыхвалі, як на экране, два палкія і гарачыя словы сацыялістычнага рэалізму. Вось што з'яўляецца галоўным і вартасным у беларускім кіно, вось што патрабуе лепшых мастацтваў кіно Беларусі, вось што павінна рабіць і будзе рабіць кіномастацтва выдатнай зброяй барацьбы і перамогі.

Для небылых гарызонты раскрывае гэта велізарная тема, якія гістарычныя магчымасці дае яна рэжысёру, сцэнарысту, актёру, аператару, мастаку, кампазітару! І велізарнае дасягненне беларускага кіно, што імяна гэта тема была ў ім галоўнай, пануючай, вядучай. Не выпадкова, што першая беларуская карціна гэта «Лясная быль» (рэжысёр Тарыч, сцэнарыст Шлюглейт). Да гэтага часу ўсё па экране Саюза гэта карціна, да гэтага часу яна, як вялікая труба, заклікае сотні тысяч глядачоў да барацьбы. «Лясная быль» — гэта расказ аб ворагу, які ўварваўся ў самае сэрца Беларусі — у Менск, які хацеў задушыць жалезнай рукою маладую рэспубліку і быць разбіт, знішчаны, адкінуты к межам, самкнуўшыся за ім, як брававаныя непахісныя ашаны.

Гэта карціна (пры ўсім яе непахопах) вызначае далейшы рух Беларускага кіно, яна зацвярджае бальную актуальную палітычную тэму.

...Парада многа на экране праходзіць дзвух карціны. Гэта «У агні народняны» (рэжысёр Корш, сцэнарыст Вольны, аператар Шлюглейт). Ёю сустрэла Белдзяржкіно 1929 год. Гэта гістарычная хроніка аб днях рэвалюцыі. Карціна павярхоўна вырашае вялікую тэму, але ў ёй ёсць рэвалюцыйны парыв, у ёй ёсць адчувальнае вора-

С. С. ДЗІНАМАУ

га, у ёй ёсць няправільна, бяз акціі не можа быць сапраўднай любові да сваёй радзімы. У гэтым-жа годзе рэжысёр Фейнцымар выпускае «Отэль Савай» (сцэнарыст Вольны) — аб стрэкапытаўшчыне, аб контррэвалюцыянерах, прабаваўшых дапамагчы ворагу і, нарэшце, раздаўленым, як гадзіна. У гэтым-жа годзе — а гэта быў урадававы год для беларускага кіно — выходзіць карціна «Сосны шумяць» (рэжысёр Малчанав, сцэнарыст Малчанав, Вольны і Державіна, аператар Казлоўскі). У карціне многа паўных месца, яна веліка сапсавана шінкертоўшчынай, але ў ёй ёсць таксама гучная вялікая тема, як гучна велізарнага набагу. Гэта — тема аб звароце памешчыка на зямлю, якую польскія акупанты вырываюць са спірнутых сялянскіх рук. Карціна карысна вольна імяна гэтага свайго тэмай, яна паказвае, што масе такі зварот.

Нарэшце, на экран выходзіць «Першы ўзвод» — карціна 1933 года (рэжысёр Корш, сцэнарыст Браздзянскі, аператар Балыбаты). Карціна пераломная. Мастацкая хроніка ўступае месца пошукам асаблівых яркага характару. Сцэнарыст і рэжысёр намячаюць некалькі тыпаў — гэта салдат-работы Бобрык, гэта пацымлы салдат-ўдзельнік Давід, гэта малады хлапец, кінуты, як пчэпка, у ваеннае пекла. Артысты Бабячкін, Гутман і Кміт добра іграюць гэтыя вобразы, але ім часамі няма чаго іграць, карціна не дае ім прастору, ёй не хапае палкасці. Параўнаўшы сцэну мітынга ў «Чалавеку», дзе гаворыць той-жа Бабячкін, і сцэну мітынга ў «Першым узводзе». Там яркія словы, яны падаюць, быццам заражаныя полымем. Тут — словы шэрыя, нудныя, нібы глухія.

... На экране праходзіць перадамною ўсё новае і новыя карціны. Вачышч, як прабуюць беларускія кіномастацтва асвоіць новы этап

развіцця краіны, паказваць напружаную мірную працу, даць вобраз новых людзей, робячых новую справу, выхоўваючых у сабе найкіраўніцтвам партыі новыя патэтычныя, як мячы, адрабуюць старыя прывычкі, навіны, пахлы.

Карціна «Міжымі», выштаўшая ў 1932 годзе (рэжысёр Дзяган, сцэнарыст Іваноў, аператар Наумаў). Гэтай карцінай асмацічна і вольна вырашана ўзятая вялікая праблема. Рэжысёр заклікае «левай» фразай, ён яна не вучыцца ў жыцці, ён прабуе быць «лявай» сапраўднасці, ён выдумляе героіна гэтай карціны. І тема пагашаецца, трапіцца жыцця абрысы жывых людзей, страваецца цэлыя чалавечыя асобы. І замест новай жанчыны — гэтай сапраўднай героіні вылікай сацыялістычнай справы — ствараецца надуманы, задуманы і нудны вобраз.

І тады на экране — «Двойчы народняны». Праз год з'явілася гэта карціна (рэжысёр Аршанскі, сцэнарыст Кобена, аператар Рабаў). Тут ужо пачынаецца з'явіцца гэтай новай тэмай. Тут раздзяляцца сапраўдныя, праўда, іпшы выдуманні, галасы жыцця, з'яўляюцца сапраўдныя людзі. Тут вялікая заслуга беларускага драматурга тав. Кобеца, намоўнішага жывы вобраз былога конатрапа Лопуха, якога перапрабыла савецкая турма. Ён ўвайшоў у гэту турму чалавекам старога свету і там з яго быў скінут гэты груз. Гэта вялікая ўдача выдатнага актёра, заслужанага артыста БССР Крыловіча, які стварае жывы, хочацца сказаць, прыгожы вобраз, які ў сваю ролю ўнёс натуральнасць, жыццёвасць, жывасць, які гаворыць прастай мовай, калі кожнае слова даходзіць поўнавазначным і чыстым.

А яшчэ праз год уступіла на экране «Залатыя агні» (рэжысёр Корш, сцэнарыст Браздзянскі, аператар Рабаў). Добры спрыток адным спрытам б'е ў адну цэль. Сцэнарыст Браздзянскі намячае заканада многа прай для айнаго ўдару. У карціне смачкаватасць, раскіданасць. Яна напамінае поле з

пачкамі, на якому цяжка хадзіць. У карціне ўзятая вядомая тэма героіну, часам за ім цяжка прасачыць, яны нібы ўхоўваюць з поля зброю. Напрыклад, вяліка добрая актрыса Свердловна не можа нічога зрабіць са сваёй ролю, ёй сцэнарыст не дае вялікіх перахвалюванняў, ён не абмяжоўвае, звужае. Але пры ўсім гэтым непахопах карціна «Залатыя агні» з'яўляецца далейшым рухам наперад. У ёй усё-ж намячаюцца цэлыя характары, у ёй распрацоўваецца вялікая індустрыйная тема, у ёй паказваюцца новыя бацькі жыцця Беларусі, не асветленыя ні ў якой другой карціне.

...Патухае і зноў уступае экран. Ціць новыя карціны. На экране паказваюцца велізарнай прыбы, падобныя на вялікі дуб, жукі, якія вылікаюць як выліканы-чудовішчы, жабы вышэй чалавечага росту, аграмаднымі кветкамі. На экран выбягае асявоцэ, і трэба прызнацца, ён добра іграе гэты мяждзель на вялікіх руках пастаноўшчымаў карціны. Гэта «Палескія рабінзаны» (рэжысёр Бахар і Малчанав, сцэнарыст Маўр, аператар Іваноў). Вяліка добра, што такія карціны з'явілася ў Беларусі — карціна з выдумкай, з фантазіяй, прыываючай маладому глядачу любоў да прыроды, да сацыялістычнай радзімы.

З'яўляюцца новыя імёны савецкага кінодраматургаў. Гэта Юган Зельдэр, напсаўшы вялікі хвалючы, пераконаны і трагетычны сцэнарыст «Поўнагоддзе», пастаўлены рэжысёрам Шрайберам (аператар Шлюглейт). Гэта карціна прадаўжае тую-ж лінію барацьбы за стварэнне характараў у кіно. У ёй намячаны і ў асноўным вырашаны некалькі такіх характараў, у прыватнасці, вобраз падпольнычыха-большэвіка Гедзілі (ён-жа Дзікі) і яго сына, які печалана для сябе сустрэкаецца з бацькай у падполлі. Сюжэт вельмі цікава задуманы, у ім ёсць напружанасць. Рэжысёр Шрайбер змог справіцца з пастаноўкай карціны, хоць масцамі не раскрыў сцэнарыя да канца, зусім ужо ні к чаму дазволіў актрысе Брашэвай іграць дрэнна добрую ролю.

Беларускія кінематографісты «вылікаваліся ў лепшых узорах на любові да радзімы і на нявыпадку да ворагаў ле. Каб змагацца з ворагам, каб абараніць сваю краіну, трэба ведаць гэтага ворага, трэба яго вывучаць. Таму вельмі добра, што ў беларускім кіно ёсць некалькі карцін, паказваючых рэалістычна і правільна жыццё на той бок савецкіх межаў. Гэта «Шмалец» — 1932 г. (рэжысёр Фейнцымар, сцэнарыст Таўбе, аператар Іваноў). У карціне многа непахопах, у ёй ёсць схематычна, але ўсё-ж выдатны вобраз беларускага селяніна Наваса, які там, у Заходняй Беларусі, прабуе знайсці сваё хонь самае маленькае шчасце, і не знаходзіць яго, амаваючыся ў турме.

Дасканалага сцэна, у якой прытаюцца Палася, ці комуніст ён, і ён адказвае: «не». І тады яму чытаюць словы Леніна, і ён бачыць у іх свае словы, ён бачыць у іх сваю праўду. І ён ківае галавой. І тады яго зноў пытаюць, ці комуніст ён, і ён адказвае «не». І зноў яму чытаюць словы Леніна, і ён тую ў іх свае словы, ён бачыць у іх свой вопыт, і ён ківае галавой гэтым родным для яго словам. Дзівоўная сцэна!

Карціна «Першае каханне», якая з'явілася ў 1933 г., таксама прысвечана заходняй тэме (рэжысёр Шрайбер, сцэнарыст Шрайбер і Таўбе, аператар Шлюглейт). Тут вылікаецца маладая дзяўчына, якая вяртаецца назад у Германію пасля пазыкі ў СССР; паказваюцца яе страшны шлях да смерці. У гэтай карціне не знойдзены жывыя людзі, у ёй ёсць многа надуманасці, але ў ёй таксама ёсць рад удалых сцен, ёсць і добры выдумка.

У гэтай сувязі я хачу ўспомніць карціну «Зарот Нейтана Бенера» (рэжысёры Шпіс і Мільман, сцэнарыст Перац Маркіш і аператар Міхайлаў). У ёй пераканавачны два вобразы. Гэта стары ўдзельнік і яго сын, эмігрант з Амерыкі, які прыехаў у нашу краіну і панаў ў Магілёгorsk. Ён думаў толькі вучыць нас працаваць, але аказваецца, што яму таксама прэ-

ба вучыцца — думаць. У карціне ёсць многа непахопах. Магілёгorsk надан вельмі павярхоўна, амаль бяз жывых людзей, але выпрыгнуты вольна гэтыя два вобразы. І гэта добра.

Лепшая карціна на заходняй тэме — гэта «Да заўтра» — 1928—29 г. (рэжысёр Тарыч, сцэнарыст Тарыч і Бахара, аператар Шлюглейт і Наумаў). Можна падумаць, што польская карціна «Малады лес», якая была паказана на кінафестывалі ў Маскве, з'яўляецца адказам на гэту карціну Тарыча. Тарыч паказвае беларускую гімназію ў Польшчы і рост рэвалюцыйнай свядомасці сярод вучняў. Карціна паказвае велізарнае ўражанне, і зноў прыцілі на саюзны экран. Трэба адзначыць дасканалаю ігру актёрскага калектыва ў гэтай карціне, у прыватнасці, ігру актёра Свердловнай.

У барацьбе з варожымі ўплывамі, у барацьбе ў першую чаргу з нацыянал-дэмакратызмам пад кіраўніцтвам партыі развівалася і мацнела беларускае кіно. Нацыянал-дэмакратыя прабавала скарыстаць кіно для сваіх контррэвалюцыйных мэт і карціна «Кастусь Каліноўскі» з'яўляецца адным з прыкладаў такой барацьбы нацыянал-дэмакратыяў з ростам і развіццём савецкай кінематографіі Беларусі. Гэта ім не ўдалося. Беларускае кінематографіі развілася на левінскім шляху пад рэвалюцыйным опятам.

Дзесяць гадоў — гэта вялікі тэрмін. Навоцпен велізарны вопыт. Яна відны непахопы, зразумела, што трэба рабіць далей. Трэба ствараць магутныя, моцныя і страшныя характары новых людзей новай краіны. Трэба ўмець іх паказаць у барацьбе, у дзейнасці, у развіцці. Трэба, каб гэты характары вучылі глядача, давалі яму добры прыклад, як гэта зрабілі «Чалавек», «Встречный», «Юнаць», «Максіма», «Крестыяне», «Песня аб ітчасці», «Арсенал», «Апошні маскарат».

Трэба ствараць карыснае прыгожае мастацтва, у якім-бы гэраламужнае прыгэства вялікіх навуццяў, велізарных ідэй, грандыёзных сцэнаў. Трэба правідаць у

глыб гісторыі, ушчымаць адгуды героіну, змагаўшыся за вызваленне беларускага народу, паказваць іх іх барацьбу у марксісцка-ленинскім асянтаванні. Трэба даць сапраўдны напрамак жывому творчаму адностварэнню, магутнай фантазіі.

Увесь свет — вольна тэма беларускага кіно. Кінематографія БССР не абмяжоўвалася і не будзе абмяжоўвацца толькі беларускімі тэмамі. Яны павінны быць вядучымі і пануючымі ў беларускім кіно. Але апрача іх рэжысёры, сцэнарысты, актёры павінны раскрываць і мінулае, і сучаснае, і будучае жыццё СССР і жыццё на той бок непахісных савецкіх межаў.

Схаласты і гора-тэарэтыкі, не разумеючы геніяльных слоў тав. Сталіна аб мастацтва, нацыянальным па форме, сацыялістычным па зместу, выдумваюць услякі рэцыты стварэння нацыянальнай формы, «забываючы» аб самай галоўнай умове стварэння нацыянальнай формы ў мастацтва. Гэта — большэвіцкае сапраўнае глыбокае прагнненне ў жыцці народу, у яго барацьбу, у яго палуду. Трэба ведаць вучэнне Маркса — Леніна — Сталіна, трэба разумець ідэй і кіраўніцтва партыі, трэба бачыць тое перадавае, што выліка Беларускае на савецкі шлях. Трэба ведаць жыццё Савецкай Беларусі, жыць з ёю адным напружаным, жывым, пэласным, неразрывным жыццём. Нацыянальная форма можа быць створана толькі так, а не шляхам нейкіх надуманых, па сутнасці буржуазна-нацыяналістычных рэцытываў.

Трэба распрацоўваць новы жанр, у прыватнасці гістарычную драму, героічную эпопею, вялікую камедыю, музыкальную аперету. Мала смеліца беларускае кіномастацтва! Набольш радаснага, зарадківага смеху, набольш жыццерадаснасці, песні, пляскі, сапраўднага вяселля! Бо мала-ж адной камедыі «Наручны Кіж» (рэжысёр Фейнцымар, сцэнарыст Тыянава, аператар Калыбаты).

Кінематографія Беларускай Савецкай Соцыялістычнай Рэспублікі, не супакойваючыся на дасягнутым, знішчаючы ранейшыя памылкі, павінна ісці далей да новых перамог.

А. І. ГАЛІКІН.

С. А. ЯНКОУСІН.

Старшыня заўкома менскай электрастанцыі, стары работнік Эммануэль.

"З усіх мистецтваў самае важнае для нас — кіно" (Ленін)

Работнікі кіно аб сабе і сваёй рабоце

ЛЮДЗІ
БЕЛАРУСКАГА
КІНО

Нам. кіраўніка
Белдзяржкіно
А. І. Матусевіч

А. У. Вольны

Б. Л. Брадзянскі

Н. М. Файнцымов

В. ГАРДЗІН

Народны артыст СССР

ПАБОЛЬШ ЯРКІХ, МАЛЯЎНІЧЫХ ФІЛЬМАЎ

Я адзін з першых работнікаў беларускай савецкай кінематаграфіі. І таму мне прыемна прымаць удзел у ёй, умяжваўшай, моцна стаўшай на ногі, а ў дні юбілея — успомніць і прасачыць увесь яе рост за першае дзесяцігоддзе. Рост, які адбыўся на маіх вачах.

У сучасны момант я заканчваю работу ў карціне «Шасцідзесят паралель» рэжысера Э. Аршанскага, па сцэнарыю беларускага кіно-драматурга А. Вольнага. У гэтай карціне я выконваю дзве вядучыя ролі.

Асабліва я зацікаўлен ва ўдзеле над стварэннем вялікага мастацкага фільма «Анастасія Зорына», уступачага ў вытворчасць на кіно-фабрыцы «Савецкая Беларусь» у 1935 годзе.

Вітаю беларускую савецкую кінематаграфію, якая ідзе па лініі стварэння мастацкіх фільмаў аб гераічных людзях, лініі, якая названа нашым вялікім Сталіным.

Паменш будзённых, пабольш яркіх, маляўнічых фільмаў, адлюстроўваючых чудоўную савецкую сапраўднасць!

Найлепшыя пажаданні маладым творчым работнікам — сцэнарыстам, рэжысерам, актёрам, апэратарам на другое слаўнае дзесяцігоддзе!

Б. БРАДЗЯНСКІ

Кіно-драматург

НАМІ ЗРОБЛЕНА ДАЛЕКА НЕ УСЁ

Пачуццё законнай гордасці ахоплюе нас, кіноработнікаў, у дні юбілея савецкай кінематаграфіі.

Мы адчуваем сябе на хвалі ўвагі рабочай грамадскасці, з асаблівай астаўшай і вевеламоннай

Ю. ТАРЫЧ

Заслужаны дзеяч мастацтва Савецкага саюза, рэжысёр кінофабрыкі «Савецкая Беларусь».

ВЫСОКАЯ УЗНАГАРОДА МЯНЕ АБАВЯЗВАЕ

Побач з ростам і развіццём усёй савецкай кінематаграфіі, у яе магутны атрад вырасла і наша беларуская савецкая кінематаграфія, творцамі якой мы з'яўляемся.

Першым беларускім фільмам была карціна «Лясная быль», пастаўка якой на зары вытворчага жыцця Белдзяржкіно выпала на маю долю разам з паэтам Міхасём Чаротам.

За час маёй работы ў беларускай савецкай кінематаграфіі мною пастаўлены «Лясная быль», «Да заўтра», «Нянавісьць», два ваенна-абарончыя фільмы. Зараз я працую над вялікай гучавай карцінай «Шлях карабля», прысвечанай

най гераіцы жудзей чырвонасплянутага Эпіроа. Наступная мая работа — пастаўка гераічнага фільма з эпохі грамадзянскай вайны на Беларусі.

Высокая ўзнагарода, атрыманая мною ад урада Савецкага Саюза 11 студзеня 1935 года — да дзясяцігоддзя савецкай кінематаграфіі, накладвае на мяне радасны абавязак аднаць усе свае сілы і здольнасці на стварэнне вялікіх мастацкіх палотнаў, абавязак працаваць з яшчэ большай анергіяй у справе развіцця і росквіту беларускай савецкай кінематаграфіі.

В. КОРШ

Рэжысёр.

СТВОРЫМ БЕЛАРУСКАГА „ЧАПАЕВА“

Мяне выхавала беларуская савецкая кінематаграфія.

Я пачаў сваю работу ў кінематаграфіі асістэнтам т. Тарыча на першай беларускай савецкай карціне «Лясная быль». Гэта работа і вызначыла мой далейшы творчы шлях, звязаны з шляхам развіцця беларускай кінематаграфіі.

Я паставіў карціны: «У агні народжаная» (сцэнарыі Вольнага), «Сонечны паход» (сцэнарыі Вольнага), «Першы ўзвод» (сцэнарыі Брадзянскага), «Залатыя агні» (сцэнарыі Брадзянскага). Усе гэтыя карціны адлюстроўвалі шляхі развіцця Савецкай Беларусі.

Наступная мая работа — фільм «Сатварэнне свету» (сцэнарыі

Зельцера і Вобена, на матэрыяле Бірабіджана). Рыхтую таксама пастаўку «БНР» (сцэнарысты Зельцэр і Вобел), трагуючую разгrom нацэмаўшчыны ў Беларусі.

Пажаданне Іосіфа Вісарыявіча Сталіна рэжысёру Даўжэнка даць украінскага «Чапаева», я ўспрымаю, як дырэктыву, якую ва што-б там ні стала павінны выканаць і мы, работнікі беларускай савецкай кінематаграфіі. На каго выпадае гонар зрабіць беларускага «Чапаева» — сказаць цяжка. Але кожны з нас павінен біцца за гэту вялікую гераічную справу.

А. ЗЕЛЬЦЭР

Кіно-драматург.

МАЯ РАБОТА ў КІНО

Вядуцца закончана вытворчасць На 1936 год я і Г. Бобец аба-

Р. СВЕРДЛОВА

Артыстка кінофабрыкі «Савецкая Беларусь».

ЗА САПРАЎДНЫ, ЖЫВЫ І ПРАЎДЗІВЫ ВОБРАЗ ЖАНЧЫНЫ

Я пачала здымацца ў кіно ў 1926 годзе, адначасова займаючыся ў тэхнікуме сцэнічнага мастацтва.

Першай маёй работай была роля ў карціне «Девушка с далекой реки» рэжысера Чарвякова. Потым я здымалася ў карцінах «Цена чалавека», «Кровь земли», «Право на жизнь», «Кавказский пленник», «Отчаянный батальон».

З 1931 г. я стала працую ў беларускай кінематаграфіі. Я сыграла рад цэнтральных роляў у карцінах «Да заўтра», «Гонар», «Баям насустрач», «Кто твой друг», «Залатыя агні». Зараз я здымаюся адначасова ў карцінах «Шасцідзесят паралель» і «Шлях карабля».

Яшчэ вядуцца ў савецкай кінематаграфіі зусім не звярчвалі ўвагі на актора. Кінодраматургі, рэжысёры, апэратары больш захапляліся рэчамі, рэжысэрамі і кэталіямі, праглядаючы за гэтым актора — жывога чалавека, які з'яўляецца адлюстравальнікам нашай сацыялістычнай сапраўднасці. Гэтым на сутнасці яны забывалі тых выдатнейшых людзей, якія стваралі і ствараюць нашу выдатнейшую эпоху.

Зараз актёр ужо займае пануючае месца ў нашых карцінах. Мне, як актрыцы, радасна ўсведамляць, што зараз можна ствараць сапраўдныя вобразы савецкіх жанчын — работніц, інжынераў, журналістаў, выдатнейшых жанчын нашай краіны.

Я хачу, каб ствараемы мною вобразы былі сапраўднымі, жывымі і праўдзівымі, каб глядач

А. ВОЛЬНЫ

Кіно-драматург.

НА УЗРОВЕНЬ АГУЛЬНАСАЮЗНЫХ ВЫШЫНЬ

Некалькі год свайго жыцця я аддаў працы над сцэнарыем.

У кіно пачаў працаваць з 1928 года. Першай маёй працай на фабрыцы Белдзяржкіно (а ў той час яшчэ і фабрыкі фактычна не было) быў сцэнарыі «Хвоі гамоняц», напісаны для рэжысера Малчанова (а ў той час фактычна на нашай фабрыцы і рэжысераў яшчэ не было). Так я і стаў беларускім сцэнарыстам (а ў той час на нашай фабрыцы і сцэнарыстаў не было).

За пяць год свайго працы я напісаў, а фабрыка паставіла наступныя фільмы: «Хвоі гамоняц», «Атэль Савой», «У агні народжаная», «Заваяваная зямля», «Сонечны паход» і «Шасцідзесят паралель».

Рост савецкай кінематаграфіі,

яе дасягненні прымудзілі і мяне больш глыбока, больш удумліва падыходзіць да кожнай новай работы.

Словы таварыша Сталіна рэжысёру Даўжэнка пра стварэнне украінскага «Чапаева» запаўняюць мяне жадааннем напісаць этапы для мяне фільм пра гераіку партызанскай барацьбы ў Беларусі на матэрыяле дукорскіх партызан.

Тое кіраўніцтва, увага і любоў, якімі акружана беларуская савецкая кінематаграфія з боку Цэнтральнага Камітэта, КП(б)Б і непасрэдна Нікалая Фёдаравіча Гікало, з'яўляюцца паручай таму, што важнейшы ўчастак беларускага савецкага мастацтва — кінематаграфія стане на узровень агульнасаюзных вышынь.

Г. КОБЕЦ

Кіно-драматург.

ГЭТА НАТХНЯЕ І РАДУЕ

Радуюся нашаму кіно-святу, радуюся 10 гадоваму юбілею беларускай савецкай кінематаграфіі. Адчуваю, як расту ў агульным вялікім і слаўным атрадзе яе работнікаў.

Пасля напісання сцэнарыяў «Двойчы народжаны» і «Сатварэнне свету» (разам з тав. Зельцерам), прыступіў да вялікага палатна аб разгromе нацэмаўшчыны ў БССР. Хочацца зрабіць гэту карціну так ярка і моцна, каб працоўныя і БССР, і дзвух брацкіх савецкіх рэспублік востра адчувалі моцную любоў да сацыялістычнай радзімы, моцна мабілізавалі сваю волю на абарону гэтай радзімы ад ворагаў. Зрабіць так, каб

і на Украіне, і ў Башкірыі, і ў Казакстане карціна загаварыла-б мужным, мастацкім і — асабліва — моцным большэвіцкім голасам і заіграла-б яркімі вобразамі.

Для гэтага вучуся, працую і прашу дапамогі і кіраўніцтва партыі і нашай савецкай грамадскасці.

Я здэда ўпэўнен, што з 15-ці гадоваму юбілею наша беларуская кінематаграфія яшчэ больш вырасце і ўмацуецца. І я — адзінка гэтага мастацкага калектыва — прынясу свае работы і скажу: дзякую за кіраўніцтва і дапамогу, воль і мая доля вялікай сацыялістычнай працы. Гэта натхняе і радуе.

В. ОХОТНИКАУ

ЛЮДЗІ
БЕЛАРУСКАГА
КІНО

Заслужаны дзеяч
мастацтва
Ю. В. Тарыч

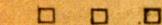
В. В. Корш

А. М. Файнцымов

В. О. Охотникау

Г. Я. Кобец

дзівай астратры і ўсведамленнем адчуваем увагу партыі і пралетарскай дзяржавы. Пры гэтым мы павінны бачыць, што зроблена намі далёка не ўсё. Настолькі выраслі патрабаванні!

Пачаўшы работу з 1929 года ў якасці выкладчыка сцэнарнай майстэрні, я быў запрошан на кансультацыю раду пастановак. Першы мой сцэнарый у Беларускай дзяржаве напісан разам з т. Кобецам — сцэнарый фільма «Ураган». Услед за гэтым па маім сцэнарыйх пастаўлены «Слава свету», «Першы ўзвод», «Залаты агні». Мая новая работа — «Анаёмні Зоры». У гэтым сцэнарый я раблю спробу заглянуць у бліжэйшае будучае, разгарнуўшы дзеянне ў гады трэцяй пяцігодкі.

Пялёў у звончана вытворчасцю карціна па майму сцэнарый «Поўналеце» — рэжысер Б. Шрайбер, апэратар Д. Шлюглейт. Гэта — карціна аб моладзі, аб палітычным поўналеці беларускай моладзі ў часе германскай акупацыі ў 1918 годзе.

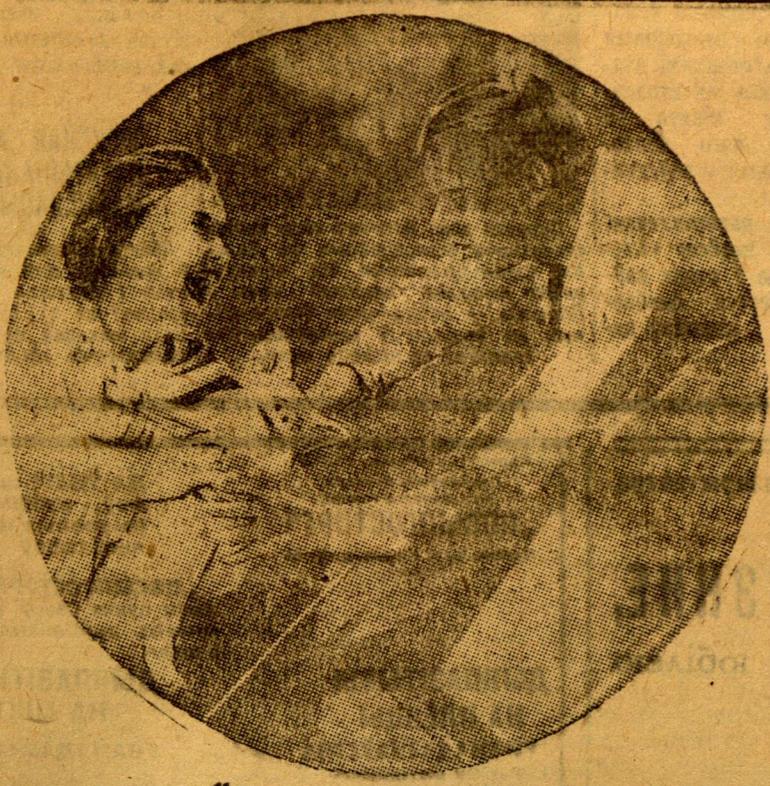
У бліжэйшы час гэта карціна а'явіцца на экране.

Наступная мая работа — сцэнарый «Сатварэнне свету» аб нацыянальнай палітыцы нашай партыі, аб Яўрэйскай аўтаномнай вобласці. Сцэнарый напісан мною сумесна з беларускім драматургам Гр. Кобецам.

Сцэнарый ужо апрацаваны і ў бліжэйшы час ідзе ў вытворчасць. Ставіць карціну В. В. Корш, апэратар Б. Рабаў.

На 1936 год я і Г. Кобец абавязаліся напісаць сцэнарый аб разгроме нацдэмаўшчыны, аб бас-слаўным канцы «БНР». Наша прабыванне ў Менску мы скарыстаем для збору матэрыялаў аб гэтым контррэвалюцыйным руху.

Я ганаруся тым, што работа нашых актараў адзначана ўрадам. Гэта надае яшчэ больш энтузіязму для далейшых работ.

Кадр з фільма «Залаты агні»

ДЗЕСЯЦГАДОВЫ ШЛЯХ

Беларуская савецкая кінематаграфія святкуе дзесяцігоддзе свайго развіцця. За гэта дзесяцігоддзе, пад кіраўніцтвам партыі, яна прайшла цяжкі і складаны шлях і прыходзіць к свайму юбілею з вялікімі перамогамі.

Развіццё беларускай савецкай кінематаграфіі ёсць найярчэйшае сведчанне велічы, геніяльнасці нацыянальнай палітыкі нашай партыі і вучэння Леніна—Сталіна па нацыянальнаму пытанню.

Соцыялістычная па зместу, нацыянальная па форме беларуская савецкая кінематаграфія ёсць частка вялікай савецкай кінематаграфіі СССР.

Усім са ўсёй кінематаграфіі СССР яна змагалася за стварэнне магутнай савецкай кінематаграфіі, разам перамагала труднасці, разам з ёю расла, разам з ёю прышла 11 студзеня 1935 г. у Вялікі тэатр радавацца нашым перамогам і разам з усёй савецкай кінематаграфіяй была адзначана высокімі ўзнагародамі партыі і ўрада.

Беларуская савецкая кінематаграфія ёсць плоць ад плочы, косць ад косці ўсёй кінематаграфіі СССР, і таму святая яе дзесяцігоддзя — святая ўсёй кінематаграфіі СССР.

Беларуская кінематаграфія гасць і развівалася ў вельмі цяжкіх умовах: адсутнасць уласных карэйных кадраў кіно-работнікаў, адсутнасць вопыта, слабасць тэхнічнай базы і адарванасць яе ад рэспублікі, работа ва ўмовах жорсткай барацьбы супроць усяіх і ўсялякіх варожых уплываў і сіл, цяж-

нуўшыя кінематаграфію з шляхоў, намечаных партыяй, асабліва ў жорсткай барацьбе з выкладзенымі павінным, з нацыянальна-камакратызмам, адрывамі якіх час ад часу оказваюцца і зараз. Аднак беларускае савецкае кіно пад кіраўніцтвам партыі да свайго дзесяцігоддзя прыходзіць у першых радах савецкай кінематаграфіі СССР.

Вось асноўныя паказальнікі гэтага выдатнага росту.

Карціны беларускай савецкай кінематаграфіі «Лясная быль», «Рубікон», «Нянавісць», «Першы ўзвод», «Двойчы шароджаны», «Наручык Блжэ» ўвайшлі моцна ў кіно-фонд СССР, атрымалі ўсеагульнае прызнанне і вышлі не без поспеху на сусветным экран.

Работы апошняга часу, вышэйшыя к юбілею — «Залаты агні» (Корш), «Поўнагоддзе» (Шрайбер) гавораць аб несумненным росце і руху наперад.

Таму глыбока няправільнымі, скажанымі сапраўднае становішча рэчаў, няправільна арыентаванымі і граючымі на руку класаваму ворагу з'яўляюцца сцвярджэнні аб тым, што за 10 год беларуская савецкая кінематаграфія

«не дала ні аднаго дастаткова яркага, арыгінальнага, блістаючага свежасцю твора».

Беларуская кінематаграфія не стварыла непасрэдна «Чапаева», але яна ў радзе другіх і можа быць больш чым другія падрыхтоўвае магчымае стварэння «Чапаева» (артыст Бабыч — «Першы ўзвод», артыст Вмір).

Рад карцін беларускай савецкай кінематаграфіі да гэтага часу

не выходзяць з экрана. Як і ў рабоце ўсёй кінематаграфіі СССР, у яе росце былі зрывы («Кастусь Каліноўскі», «Яго прэвасхадзіцельства»), і зараз яна мае многа недахопаў, але апаганьваць усю работу 10 гадоў — гэта значыць граць на руку класаваму ворагу.

За гэта дзесяцігоддзе выхаваліся кадры майстроў, рослых у барацьбе і зараз стаячых у першых радах майстроў кінематаграфіі СССР.

Рэжысёры: Тарыч, адзначаны званнем заслужанага дзеяча мастацтва, Корш, Шрайбер, даўшыя добрыя работы к юбілею, растуць моладзь — Шапіра, Фельдман і інш. Гэта асноўны касцяк беларускіх творчых кадраў, маючы ўседаўна не толькі не страціць свайго месца ў кінематаграфіі СССР, але і заняць у ёй першыя месцы.

Апэратары: Кальцаты, Шлюглейт займаюць гаваровае месца сярод апэратараў СССР, моладзі растуць Рабаў і інш. падаюць вялікія і моцныя надзеі.

Сцэнарысты: Браздзянскі, Кобец, Вольны, Зельцэр і іншыя далі і даюць каштоўны сцэнарны матэрыял, сур'ёзныя літаратурныя творы.

Актары: Іміт, адзначаны высокім званнем заслужанага артыста рэспублікі — вядомы Пецька ў «Чапаеве», Р. Свєрдлова і рад іншых.

патэнцыялаў, характэрна адным агульным для іх няўхільным росце, які асабліва ярка сказаўся ў апошніх работах Корша, Шрайбера, Ёміта і інш.

Радасць перамог не павінна закрываць яркім полагам поспехаў самакрытыку і задачу ўліку памылак і недахопаў на пройдзеным шляху.

Беларуская кінематаграфія ідзе ўперад, яна не замрэ на 5—6 карцінах у год, праз 2—3 гады вырасце новая фабрыка ў Менску, і беларуская савецкая кінематаграфія можна паставіць у дакор толькі адсутнасць неабходных тэмпаў у шырокай падрыхтоўцы нацыянальных кадраў.

Таму зусім не зніжаючы самакрытыку, можна сказаць, што калі беларуская савецкая кінематаграфія не выхавала вядучага ў маштабе СССР майстра, як Даўжанька, Эйзенштэйна, Пудоўкіна, то яна мае Тарыча, зараз заслужанага дзеяча мастацтва (а гэта не мала) і салідную групу сур'ёзных і растуць рэжысераў.

Але для вырашэння гэтай задатчы павінна быць вырашана кардынальнае пытанне.

Для вялікага кіно-палатна патрэбен добры вялікі сцэнарый. Гэты сцэнарый павінен даць пісьменнік.

Беларускія пісьменнікі, на жаль, да гэтага часу не ўвайшлі арганічна ў работу сваёй роднай кінематаграфіі. Ёсць нават тэндэнцыя не ісці ў яе, бо «вельмі, бацьчыце, гэта неспакойная і цяжкая справа».

Так, не лёгка, але тым больш ганарова. Беларуская савецкая кінематаграфія мае права не толькі чакаць (гэта была б пасіўная палітыка), а патрабаваць ад беларускіх пісьменнікаў, ад саюза пісьменнікаў арганічнага ўключэння іх у кіно-работу і стварэння поўнацэнных сцэнарыяў, як закончаных моцных літаратурных твораў.

Беларуская савецкая кінематаграфія павінна асабліва энергічна дапамагаць пісьменніку, яго моцнай сувязі з рэжысерам, у яго рабоце над сцэнарыем і карцінай.

Але абавязак пісьменнікаў — даць кіно добрыя сцэнарыі, забя-

беларуская кінематаграфія не стварыла свайго Даўжанька, гучыць, як недаацэнка нашых творчых яе кадраў, што глыбока няправільна і таму шкодна.

Перад беларускай кінематаграфіяй стаяць вялікія задатчкі стварэння (буйных кіно-твораў).

Беларуская кінематаграфія не стварыла свайго Даўжанька, гучыць, як недаацэнка нашых творчых яе кадраў, што глыбока няправільна і таму шкодна.

Але для вырашэння гэтай задатчы павінна быць вырашана кардынальнае пытанне.

Для вялікага кіно-палатна патрэбен добры вялікі сцэнарый. Гэты сцэнарый павінен даць пісьменнік.

Беларускія пісьменнікі, на жаль, да гэтага часу не ўвайшлі арганічна ў работу сваёй роднай кінематаграфіі. Ёсць нават тэндэнцыя не ісці ў яе, бо «вельмі, бацьчыце, гэта неспакойная і цяжкая справа».

Так, не лёгка, але тым больш ганарова. Беларуская савецкая кінематаграфія мае права не толькі чакаць (гэта была б пасіўная палітыка), а патрабаваць ад беларускіх пісьменнікаў, ад саюза пісьменнікаў арганічнага ўключэння іх у кіно-работу і стварэння поўнацэнных сцэнарыяў, як закончаных моцных літаратурных твораў.

Беларуская савецкая кінематаграфія павінна асабліва энергічна дапамагаць пісьменніку, яго моцнай сувязі з рэжысерам, у яго рабоце над сцэнарыем і карцінай.

ТАКІЯ ЦУДОЎНЫЯ ПЕРСПЕКТЫВЫ!

Гукаапэратар, вынаходца

Р. М. Свєрдлова

Я належу да тых, што першымі адчынілі дзверы беларускай кіно-фабрыцы ў 1927 годзе. Гэта былі — Брэсін, я і Праабражэнскі.

У сучасны момант працую на фабрыцы гукаапэратарам на карціне «Шасцідзсятая паралель».

Адначасова ўдасканальваю новае маё вынаходства — апарат для механічнага запісу гуча на кіноплёнцы. Распрацоўкі гэтага апарата пад маім кіраўніцтвам вядуцца ў навукова-тэхнічнай лабараторыі фабрыкі «Ленфільм» і навукова-даследчым інстытуце музычнай прамысловасці.

Упершыню мною зроблен вопыт па прымяненню механічнага запісу гуча на кіноплёнцы ў карціне «60-паралель». Пры эксперыменты ў Салікамск на калійных рудніках і на сваім апарате зафіксаваў усе вытворчыя гукі шахты, якія ў найбольшым будучым адноўлены на фабрыцы пры агучанні кінофільма.

Маё патрабаванне да творчых работнікаў — больш цікавіцца пытаннем тэхнікі кінематаграфіі, ведаць яе. Гэта неабходна ў першую чаргу для стварэння поўнацэнных ўзораў кіномастацтва.

Такія-ж цудоўныя перспектывы!

Р. М. Свєрдлова

усеагульнае значэнне. Яны будуць дапамагаць малалым пакаленням асвойваць у сапраўдным марксісцка-ленінскім асветленні гераічную барацьбу беларускага народу супроць сваіх прыгнятальнікаў.

Беларуская кінематаграфія мае буйныя дасягненні ў развіцці яе сеткі. Звыш тысячы ўстановаў супроць некалькіх дзесяткаў, 50 гучавых кіно — гэта толькі пачатак вялікай работы па дасягненню кіномастацтва да шырокаму мас працоўных Беларусі.

На гэтым фронце аформленае значэнне мае работа па стварэнню моцных кадраў кіномеханікаў яе нямога, так і асабліва гучавага кіно.

Беларуская савецкая кінематаграфія па праву ўрачыста святкуе сваё дзесяцігоддзе, яна прышла да яго з вялікімі дасягненнямі.

Але яшчэ большыя задатчкі стаяць уперадзе. На вырашэнне іх павінны быць кінуты ўсе сілы беларускай савецкай кінематаграфіі.

Пры падтрыманні ўсёй кінематаграфіі СССР беларуская савецкая кінематаграфія пойдзе па шляху далейшых перамог і дасягненняў. Парукай гэтых дасягненняў з'яўляюцца ясная мысль і моцная патэнцыяльная зарадка творчых работнікаў.

Пад кіраўніцтвам партыі і нашага вялікага правадыра таварыша Сталіна, пад кіраўніцтвам ЦК КП(б) Беларусі савецкая кінематаграфія, мы прэрада ўпэўнены ў гэтым, дасць нам у бліжэйшым будучым выдатныя творы кіномастацтва.

В. Ф. ПЛЕТНЕУ.

Нам, начальніку галоўнага кіраўніцтва кіно-фатапрамысловасці СССР.

